

Slovenski dom

Štev. 144.

V Ljubljani, v soboto, 27. junija 1942-XX.

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Il bollettino n. 759: Continua l'avanzata in Egitto

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunitarie:
Le truppe dell'Asse premendo sul nemico, continuano ad avanzare verso Oriente.

Vojno poročilo št. 759: Napredovanje v Egiptu se nadaljuje

Uradno vojno poročilo št. 759 pravi:
Osni oddelki med pritiskom na sovražnika nadaljujejo napredovanje proti vzhodu.

Mussolinijeva nagrada in pohvala zmagovalcem v zadnjih letalskih in pomorskih bojih

»Anglija je globoko v lastno meso čutila ugriz rimske volkulje. Zmaga se že odraža v obsegu, kakor bi si ga pred dvema mesecema ne bilo moči misliti. Sredozemsko morje je bilo in bo spet naše,« je govoril Duce letalcem ob obisku po raznih oporiščih na Sardiniji, Siciliji in Kalabriji

Rim, 27. junija. a. Slavna dejanja letalstva in pomorske vojske v zadnji bitki na Sredozemskem morju so zaslužila vrednega priznanja. To priznanje je prišlo v najvišji obliki z Ducejevim obiskom pri junakih dejanj, ki so jih storili za veličino domovine.

Vodeč svoj trimotorni letalnik se je Duce podal naprej na letališča, od koder so se krila zagnala v zmagovit skok. Od Sardinije do Sicilije in do Kalabrije je Duce naglo pregledal ponosne vrste ne-

premagljivih letalcev ter jim izročil zaslužen plačilo za hrabrost. Nič ni moglo dati lepšega okvira in boljše pečata nagradam, katere je Duce podelil tistim, ki so se odlikovali v trdnem zmagovalnem boju kakor to bleščeče sredozemsko sonce, in nič ni moglo v višji meri poveljevali domoljubja junaških vojakov, kakor osupljivi nagovori, ki jih je nanje imel Duce.

Duce je v sredo ob zori krenil z letalom proti Sardiniji. V letalu so bili še tajnik stranke, mornariški podtajnik Riccardi ter letalski podtajnik general Fougier. Po uri poleta se je iz megle nejasno začela odražati obala Sardinije in stroj je kmalu preletel prvo letališče, se polahko spustil in se ustavil pred razpostavljenimi vojaškimi silami. Po pozdravu poveljnika in drugih dostojanstvenikov je pregledal Duce zastopstvo oboroženih sil ter posadke, ki jih je bilo treba odlikovati. Nato je šel na oder in po gromovitem pozdravu »A noi!« na kratko spregovoril tem posadkam.

Dejal je, da se je vrnil mednje po nedavnem obisku na Sardiniji, da bi doživel radost, ko jim bo izročal nagrade za hrabrost zaradi zmagovalnega nastopa dne 14. in 15. junija. »V dnevi 14. in 15. junija je italijansko letalstvo dokazalo svojo moč, vse posadke so pokazale svojo neustrašenost ter v liktorskem slogu sprejele nase tvegane. Anglija je konec koncev prav globoko v svoje meso čutila ugriz rimske volkulje.«

V ozračju, ki je vse drhtelo v ognju nad njegovimi presamoizvestnimi besedami, je Duce odlikoval 284 častnikov, podčastnikov in letalcev in sicer je pripel na prvi 46 srebrnih, 136 bronastih kolajnih ter 102 vojnih križev. Od odlikovancev jih veliko pripada roju torpednikov.

Vrh tega je osebno odlikoval na stotine hrabrih bojevnikov, petkrat odletel in se petkrat spustil z velikim trimotornikom na različnih in oddaljenih letališčih. To je vrsta dejanj, ki bi bila izredno težavna celo za pilote, ki so dolga leta vajeni skoraj vsakdanjih poletov.

Na tem letališču je poleg italijanske zastave plapolala tudi nemška. Duce je naglo pregledal italijanske in nemške letalce, ki so ga gromko pozdravili v italijanski. Ko je odlikoval letalce se je odpravil na železniško postajo. Med potjo pa mu je množica priredila strastne manifestacije. Druge glasne množice so se zbrale ob obrežju, koder gre proga. Ko je posebni vlak vozil mimo, so Duceja pozdravljali s slovesnim mahanjem robcem in zastav ter z enim samim krikom ljubezni in vere.

Drugi dan obiska je Duce posvetil slavi pomorskih sil, ki so se borile in zmagale zoper angleško brodogradnjo v odločilnih bitkah pri Pantelleriji in na vzhodnem Sredozemlju. Duce je s slovesnimi obredi praznoval pomorske zmage ter njihov zgodovinski pomen, nato pa v imenu naroda izročil počasneje drznim junakom, ki so se odlikovali po svoji hrabrosti. Ko je stopil z vlaka, se je z letalom odpeljal od zahodnega konca polotoka in obežen zaliv. Preletel je rt Stilo, Italijanom drago ime, ki jih spominja kako je italijansko brodogradnjo dobilo prvo bitko zoper angleško brodogradnjo poleti 1941. Pri pristanku so Duceja sprejeli načelnik generalnega štaba, admiral, ki poveljuje pomorskemu oddelku, poveljnik letalske cone ter drugi. Po pozdravu in pregledu se je Duce z motornim čolnom odpeljal po zalivu. Posadke z edinic vojne mornarice so pozdravljale na glas, Duce pa je odzdravljaj. Mogočnost edinic je nudila učinkovit prizor. Ducejev čoln se je ustavil ob boku velike vojne ladje. Na vrhu jeklenega orjaka sta plapolali bojna in Ducejeva zastava, na krovu pa so poleg ladijske posadke bila zastopstva vseh posadk z drugih enot, ki so 14. junija s svojim odločnim posegom prisilile angleško brodogradnjo, da se je moralo umakniti.

Duce je s svojega mesta med grli treh mogočnih topov spregovoril častnikom in posadkam. Izrekel je zadovoljstvo, da je sredi njih na tej ladji.

Ti so se pokrili s slavo 14. in 15. junija in njihov prapor je bil odlikovan z zlato kolajno že septembra 1941 zaradi boja zoper angleško brodogradnjo, zlasti zoper letalonošilko »Ark Royal«. Druga odlikovanja so dobili ranjenci s te znamenite letalsko-pomorske bitke. S pozdravom Kralju in Cesarju se je obred končal. Ob 10.20 se je letalo spet dvignilo proti Siciliji in se spustilo na nekem letališču tam. Tudi tu je Duce po pozdravih in po pregledu spregovoril hrabrim udeležencem bitke, ki je »zdaj prišla v zgodovino domovine z imenom »Bitka pri Pantelleriji«. Zmagovalna bitka: in zmaga se odraža že v velikem obsegu, kakor bi si ga pred dvema mesecema morda še ne bilo mogoče misliti. Bojujoč se zoper konvoje v Sicilskem prelivu ste omogočili svetlo zmago pri Tobruku z vsemi posledicami, ki lahko izvirajo iz nje.«

Tu je Duce podelil članom kopnega in mornariškega letalstva sedem srebrnih kolajnih, 40 bronastih ter 132 vojnih križev.

Ob 12.45 je Duce bil že pri novem letalskem roju na Siciliji in imel kratak nagovor, ki ga je zaključil z besedami: »Bodite ponosni, da boste v kratkem dobili znamenja hrabrosti, ki bodo posvetila vaše sodelovanje v bitki, ki je dokazala, da je Sredozemsko morje bilo naše in da bo tudi spet naše.« Med navdušenim vzklikanjem je Duce tu pripel na hrabra prsa tri srebrne kolajne, 12 bronastih ter 187 vojnih križev. Nato je sprejel povabilo letalcev naj z njimi kosi in je nekaj kratkih minut porabil za to, da je tovariško použil kosilo v isti dvorani, ki je šbajliške letalskih častnikov z drznimi vojaki neba.

Nato je naredil nov skok na neko loveško letališče, kjer je po pregledu tudi spregovoril nekaj besedi in v bojevnem ognju, ki so ga te besede vžgale, razdelil 26 srebrnih kolajni,

39 bronastih ter 99 vojnih križev. S poletom od Sicilije v Kalabrijo se je končal prvi dan tega dinamičnega potovanja po zraku, ki ga je Duce preletel z izredno krepkostjo. Duce je ta dan preletel 1180 km. Prav posebej je treba poudariti, da je to progo preletel brez znamenja o utrujenosti v kratkih 11 urah.

Vojna, ki se bje onkraj morja, je vojna, ki jo mora v prvi vrsti dobiti mornarica, zlasti, kadar ima naša mornarica za nasprotnika mornarico Velike Britanije. Če smo danes s kopnimi silami že onstran Sidi el Baranija, naj nihče ne pozabi, da bi to ne bilo mogoče brez vsakdanjega junaštva, brez zagrizene stroge požrtvovalnosti italijanskih mornarjev. V teh dveh letih trdih preskušanj si je italijanska mornarica ustvarila dediščino brez primerljive hrabrosti. Ta dediščina ima vzvišeno ime: slava. To je dobrina, ki se zrcali na sleherniku in na vseh.«

Zatem je razdelil številne srebrne in bronaste kolajne ter vojne križe hrabrim posadkam nepremagljivih vojnih ladij. Preden je Duce odšel se je množica mornarjev v navalu nezadržanega navdušenja stisnila okoli njega in mu dolgo ter vroče vzklíkala. Ladja, ki na stolpih nosi zarezana nekatera najslovesnejša Mussolinijeva bojna gesla, hoče zdaj nuditi dokaz svojega odpora zoper sovražnikove napade. In zares Duceju pokažejo znamenja borbe, ki je padla iz angleškega letala na topovski stolp spredaj. Je kakor praska, ki jo je v jeklo naredila ogromna krempljasta roka, pa nič več.

Zadnje razdobje tega dneva ter dinamičnega potovanja je Duceja poneslo na še eno letališče. Letalo je moralo splezati na več kakor na 2500 m, da je šlo čez lučnate Appennine. Na letališču neke desno od Vezuva so Duceja sprejeli zastopniki civilnih in vojaških oblasti, armadni poveljnik vojvoda bergamski ter zastopstvo nemških častnikov. Ko se je Duce z avtomobilom peljal na postajo, ga je pozdravljala velika množica. Obiskal je nato posadke, ki so igrale prvo vlogo v veličastni zmagi pri Pantelleriji in so zdaj dobile nagrado za svoje junaštvo. Duce je obiskal slavno admiralno ladjo, ki je poleg njegove zastave imela tudi slavno bojno zastavo iz bitke pri Pantelleriji. Duce je spregovoril posadkam in dejal, da so možje 7. divizije dosegli tisto, kar vsak bojevnik, vreden svojega imena, smatra za najvišjo pravico v življenju: boriti se v veličastni bitki ter v njej zmagati. — »Kar ste videli, vam bo neizbrisljivo ostalo v spominu. Na ste potapljali sovražnikove ladje, videli ste jih kako plamene kakor ogromne grmade na morskih vodah. Dali ste slavno stran zgodovini italijanske mornarice. Lahko boste rekli: udeležili sem se zmagovalne bitke pri Pantelleriji. Ta bitka pomeni preobrat v zgodovini vojne. Zdjaj bom izročil kolajne tistim izmed vas, ki so se posebno odlikovali, izročil vam jih bom osebno v dokaz neskončne hvalečnosti italijanskega ljudstva.«

Vesti 27. junija

V zvezi z zavezniki načrti za takojmenovano drugo fronto pišejo švedski listi, da bo Švedska tudi v tem primeru ohranila nevtralnost in da je njen sklep že storjen.

V pristojnih nemških krogih pravijo, da so Angličani pri prednočnem napadu na Bremen izgubili okoli 25% letal, ki so sodelovala pri tem nastopu.

Slovaška in Madžarska sta podpisali pogodbo o pravnem sodelovanju.

Ob obeltnici sovjetskega letalskega napada na Košice — napad je sprožil vstop Madžarske v vojno in je povzročil veliko žrtev med civilnim prebivalstvom — je v Košicah bila velika slovesnost. Minister Lukacs je govoril, da je vse madžarsko ljudstvo zahtevalo vojno proti Rusiji in se danes vojskuje zoper boljševiškega zmaja navdušeno ter z neomajno vero v zmago.

V angleški poslanski zbornici je bilo postavljeno vladni šest nadaljnjih vprašanj o poteku vojne v Libiji.

Angleško letalsko poveljstvo uradno poroča, da je pri napadu na Bremen bilo izgubljenih 52 letal.

Danes poteka leto dni, kar so madžarske čete vdrele čez mejo na sovjetsko ozemlje.

Za večer je bila sklicana v Washingtonu seja tihomorskega vojnega sveta. Na seji bodo Roosevelt, Churchill in kanadski min. predsednik Mackenzie King.

Norveški ministri in vsi pokrajinski voditelji narodno-socialistične stranke ter strokovnih organizacij so imeli pri predsedniku vlade Quislingu važno posvetovanje, o katerem pravijo norveški listi, da so na njem obravnavali stvari, ki so odločilnega pomena za bodočnost Norveške.

Kdo torpedira sovjetske parnike na Daljnem vzhodu

Berlin, 27. junija. s. V zvezi s torpediranjem neke sovjetske ladje po neki podmornici, o kateri je sovražna propaganda trdila, da je bila japonska, so na Wilhelmstrasse povedali, da je bila v istih vodah po kratkem predledku za prvo torpedirana tudi neka japonska ladja. To potrjujejo, pravijo, da je bila podmornica ameriška, ki je s tem, da je napadla sovjetski parnik, očito imela namen, vzporediti spet nekaj takšnega, kakor se je bilo zgodilo z ladjo »Athenia«.

Obkolitev in uničenje sovjetske vojske južnovzhodno od Harkova

Hude letalske izgube na ruskem bojišču — Nov divjaški angleški napad na nemška mesta

Hitlerjev glavni star. 27. junija. Nemško vrhovno poveljstvo pravi v večeršnjem vojnem poročilu:

V vzhodnem delu utrjenega odseka pri Sebastopolu so nemške in romunske čete po hudih bojih po težavnem ozemlju zavzele več silovito utrjenih postojank po višinah.

V pokrajini jugovzhodno od Harkova je po obkrožitvenem napadu nemških in romunskih čet, pri katerem so letalske skupine uspešno sodelovale, prišlo do obkolitve in uničenja sovjetskih sil. V bojih, ki so Sovjete veljale posebej hude izgube, je bilo zajetih 21.827 mož, zaplenjenih ali uničenih več ko 100 oklepnih voz, 250 topov, mnogo orožja za pehoto ter motornih vozil in raznega drugega blaga.

V zaledju srednjega odseka so čete pehotne divizije v krajevnih bojih vrgle Sovjete iz bojnih postojank ter zavzele 113 oklepnih trdnjav in dobile v roke velik plen. Sovjetski protinapadi so spodleteli.

Na bojišču pri Volkovu so bile obkoljene sovjetske sile po zmagovitih napadih razkropljene v manjše osamljene skupine. Zdj jih nemške čete uničujejo.

Na oglednem poletu nad Finskim zalivom so letala potopila sovjetsko podmornico ter z bombami poškodovala dve majhni tovarni ladji. Nočni napadi nemških letal so veljali orožar-

nam ob zgornji in srednji Volgi ter železniškim napravam okrog Moskve. Od 12. pa do 22. junija je sovjetsko letalstvo izgubilo 468 letal, od katerih je bilo 375 sestreljenih v letalskih spopadih, 63 po protiletalskem topništvu, 9 pa po oddelkih vojske, medtem ko so ostala bila uničena na tleh. V istem času je šlo v izgubo 42 nemških letal.

V Severni Afriki nemške in italijanske čete napadajo in se pomikajo naprej proti vzhodu. V pretekli noči so angleška letala napadla razne kraje obalnega ozemlja severovzhodne Nemčije, posebej pa mesto Bremen. Prebivalstvo je imelo izgube. Zazigalne bombe so napravile škodo zlasti po stanovanjskih četrtih in na javnih poslopih. Nočni lovci, protiletalsko topništvo in mornariško topništvo so sestrelili 52 od napadajočih bombnikov.

Poročnik Bocker je kot nočni lovec dosegel svojo 25. zmago. Hrvaška lovška skupina pod poveljstvom polkovnika Džala je na vzhodnem bojišču dosegla 50. letalsko zmago. Protiletalski polk je med ofenzivo v Severni Afriki od 26. maja pa do 18. junija dosegel te-le skupne uspehe: 205 angleških oklepnih voz, 16 oklepnih oglednih avtomobilov, 26 letal, 36 topov, 35 strojin, 21 protiletalskih topov in 100 motornih vozil je bilo uničenih, 6 baterij spravljanih k molku, številna vozila poškodovana in mnogo oklepnih trdnjav ter odpornih gnezd razdejanih.

Tehten govor portugalskega ministrskega predsednika

in tehtnim poznanjem daljnjih in bližnjih ter političnih vzrokov sedanje svetovne krize, ki močno odmeva tudi na Portugalskem, je ministrski predsednik Salazar snoči po radiju govoril portugalskemu narodu ter svojim rojakom podal smernice v njihovem ravnanju in dolžnostih. Govoril je zlasti o gospodarski obrambi, ki je hkrati obramba narodnega življenja. Za moralno neodvisnost je potrebna gospodarska zadostnost. Zato je gospodarska obramba pogoj za obrambo narodne zavesti in za politično obrambo. Njegova gospodarska politika sloni na strogi obrambi cen, je dejal. Poleg pomankanja pomorskih prevozov in izvoza v mnogih državah je ovira še v angleški blokadi. Predsednik je nato pohvalil narod, ki se je ravnal po njegovih navodilih glede izdelave. Poudaril je tudi važnost korporativne organizacije in dejal, da ni mogoče trgovati, izdelovati in živeti izven organizacije. V državi niso industriji ali poljedelci, marveč industrija in poljedelstvo.

Nato je prešel k obrambi narodne zavesti in slavil popolno enotnost plemena, jezika in zgodovinskega duha Portugalske. Pozval je vse umetnike, znanstvenike in delavce, naj ohranijo to narodno samobitno stvar. Glede neutral-

nosti Portugalske pa je govornik dejal: »Vlada sodi, da v sedanjem času narodu najboljše koristi z nevtralnostjo. Portugalska leži na križišču velikih svetovnih cest in sredi bojne vihr, kar zahteva od nje, da je stalno na straži. Glede tega nismo opustili naporov in žrtev, samo da naši vojaki lahko opravljajo dolžnosti budnih stražarjev. Nevtralnost je koristna le toliko, kolikor je v blagor naroda, a je odvisna bolj od drugih, ki jo hočejo ali nečejo spoštovati. Dokler je svet v vojni, ni mogoče reči, da bo nevtralnost vedno ohranjena. Želja po nevtralnosti pa ne sme presegati narodnih koristi. Mi smo iskreno nevtralni, a to naj nas ne zavaja k lagodni misli, da se nam ne bo treba boriti.«

Potem je izrekel svojo bojazen glede pogodbe med Anglijo in Rusijo. Niti Anglija ne bi smela misliti, da je dovolj odporna proti strupu, ki bi utegnil Evropo spraviti v pogubo. Ta vojna, je govornik zaključil, je ustvarila mnogo težje naloge kakor pretekla svetovna vojna in obnovitveno delo, ki bo dolgo trajalo, ne bo smelo naleteti na tak moralni, politični in socialni nered, kakršnega smo doživeli po prvem svetovnem požaru. Naši dobri znanci troje: oblast, delo in socialno skrbstvo, in naloge glede tega so si podobne v vseh deželah.

Napovedi o bližnjem Gandhijevem gibanju za odhod tujcev iz Indije

Amsterdam, 25. junija DNB. Po nekem poročilu iz New Delhija vedo blizu Gandija stojičji krogi povedati, da pripravlja voditelj Gandi novo gibanje, kakor hitro bo dobil za to privoljenje indijskega kongresa. Gre za gibanje »Zapustite Indijo!« Gibanje bo obstajalo v tem, da se bodo člani kongresa in Gandijevi pristaši obrnili na tujce po ulicah in gledališčih ter na javnih prostorih in jih prosili, naj zapuste Indijo. Pri tem bodo takole govorili: »To ni vaša dežela. Indijsko ljudstvo vas ni prosilo, da bi prišli sem. Prosim vas, zapustite deželo. Dobrodošli nam boste takoj, ko bomo svobodni.« Ni verjetno — tako nadaljuje poročilo — da bi Gandi te prošnje ne naslavljal na straže pred javnimi in vojaškimi uradi in bi jih omejil le na tujce po ulicah in javnih prostorih. Po odločitvi delovnega odbora indijskega kongresa se je namenil Gandi poslati podkralju osebno pismo, v katerem mu bo obrazil narodno težnjo in razloge za začetek tega političnega gibanja. V pismu bo dal podkralju teden dni odloga za odgovor. Če tega ne

bo, se bo začelo zgoraj omenjeno gibanje. Politični opazovalci menijo, da bo Gandi sam začel to gibanje kakor leta 1930, ko je dal takratnemu podkralju Halifaxu ultimatum.

Izključitev iz madžarske vojske

Budimpešta, 27. junija. s. Poslanska zbornica je razpravljala o zakonskem osnutku, ki ga je predložil minister za narodno obrambo in ki se nanaša na izključitev Judov iz obvezne vojaške službe. Minister za narodno obrambo, general Bartha, je v svojem govoru, ki ga je imel pri tej priliki, da bi poudaril potrebo po takojšnji odobritvi tega zakonskega osnutka, dejal, da bo izključitev Judov iz obvezne vojaške službe samo okrepila madžarske vojaške vrste. General Bartha je ob navdušenem prirejanju članov poslanske zbornice izjavil, da letos madžarska vojska sodeluje z večjimi silami v vojni proti boljševizmu in da so že takoj prvi oddelki, ki so bili odšli na bojišče, ovenčani s slavo.

